

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . 2000 Lei Parohiile cl. II. 1800 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 1500 Lei Pentru particulari 1200 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMIȚE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concure de prot. 4000 Lei. Parohii de cl. I 2500, de cl. II 2000, de cl. III 1600. La celelalte publicații 1 cm. □ 12 Lei</p>
--	--	---

Universitatea de Vest

Orizonturi noi se deschid culturii bănățene...

Persistența și eforturile intelectualilor bănățeni, au polarizat convingerile tuturor bănățenilor, conștienți de valorile și posibilitățile spirituale ale provinciei lor dragi, spre realizarea celui mai înalt ideal: Universitatea Banatului. Și acțiunea lor a impus prin cea mai largă și entuziastă participare la acest ideal a tuturor păturilor sociale. Universitatea de Vest s'a realizat! S'a realizat în pragul unei noi lumi, care se va ridica din ruinele celui mai cumplit războiu, pe care l-a cunoscut zbuciumata istorie a omênirii. Ca un far luminos, ca o cetate de lumină, Universitatea Banatului strălucește în perspectivele unei vieți înoite...

Prin Decretul-Lege Nr. 660 din 30 Decembrie 1944, publicat în Monitorul Oficial Nr. 302 din 31 Decembrie 1944, „se înființează, pe data publicării legii de față, Universitatea de Vest, cu sediul la Timișoara, având următoarele Facultăți: Drept, Litere și Filosofie, Științe, Medicină umană, Medicină veterinară, Farmacie și Teologie”. (Art. 1).

Motivele care au determinat înființarea Universității de vest, sunt sintetizate în raportul Dlui Ministru al Educației Naționale către M. S. Regele. Acest raport, care prinde în termeni clari și luminoși realitățile de viață bănățeană, apreciază frumoasele tradiții și nivelul de cultură a Banatului, continuând o stare de lucruri care i-au creat un titlu de provincie frunțășă între provinciile țării.

„Populația din regiunea Banatului și Aradului, scrie raportul, a cerut Guvernului țării să organizeze în capitala Banatului, o universitate. Acest deziderat corespunde unui sentiment de legitimă încredere nu numai în capacitatea spirituală a acelei regiuni, ci și în posibilitățile de a da universității proprii o dezvoltare, care să servească drept sursă de energie intelectuală, pentru ridicarea culturală a

acelei părți a țării care, prin calitatea și numărul instituțiilor de cultură ce deține astăzi, aspiră la titlul de cel mai înalt colț de cultură al țării”.

„Această Universitate așezată într'o extrem de importantă regiune industrială și agricolă a țării, este menită să devină o înaltă instituție de ridicare a nivelului cultural și a standardului de viață a muncitorilor și țăranilor”.

„A crea deci o Universitate într'o regiune în care nu numai intelectualitatea, ci toate păturile sociale deopotrivă cer aceasta, este o măsură de esență democratică”.

„Afirmarea acestei voințe, scrie în continuare raportul, nu este de ordin pur plătonic. Populația regiunii este gata să-și afirme voința sa de colaborare la realizarea idealului său, prin o finanțare generoasă, nu numai a instalării ci și a întreținerii instituțiilor sale universitare. Clădiri pentru facultăți, clinici și laboratoare medicale, bibliotecă și alte instalațiuni vor fi puse la dispoziția Universității, a cărei instalare se va face numai cu fonduri adunate dela instituțiuni, particularii localnici și autorități”.

„Este pentru prima oară în țara noastră când sarcini, care după tradiție revin Statului, sunt solicitate de populație să fie trecute în contul ei. Această solicitare uneori ia formă de entuziasm, unele persoane declarându-se gata de a-și oferi averea pentru creierea noii Universități”.

Sunt, în această expunere de motive, pagini de istorie menită să dăinuiește peste veacuri cu epocala lor realizare culturală a Banatului.

Biserica noastră și eparhia noastră, salută cu tot entuziasmul înființarea acestei Universități și înțelege să sprijinească cu toată puterea existența ei, pentru a-și realiza menirea, ridicând valorile autohtone pe teren religios, cultural, social, biologic și economic.

Prin Art. 2, din acelaș Decret-Lege, „actuala Academie Teologică din Oradea, cu sediul provizoriu la Timișoara, se transformă în Facultate de Teologie a Universității de Vest din Timișoara”. Nu putem decât să ne

bucurăm că Universitatea Banatului are și o Facultate de Teologie, promovarea culturii teologice și religioase ținând astfel pas cu dezvoltarea celorlalte științe. Totuși transformarea în Facultate a unei Academii venită la Timișoara, provizoriu, din altă provincie, a produs oarecari nedumeriri.

Academia Teologică dela Oradea își avea rostul ei, acolo, în altă parte a graniței de Vest a țării. Desființarea Acad. teol. din Oradea, cu sediul provizoriu la Timișoara nu e cu nimic justificată și se face o greșală națională de neertat, când se lipsește Ardealul de Nord eliberat de instituția pentru creșterea slujitorilor altarelor. Interese superioare naționale și ortodoxe cer, ca ea să se întoarcă acolo de unde a fost alungată. Voim să credem că înființarea unei facultăți de Teologie la Timișoara, nu amenință cu desființarea instituțiilor cu vechi tradiții culturale în această parte a Țării, cum sunt Academii Teologice. Academia teologică din Caransebeș, de pildă, a fost și este cea mai veche școală cu caracter superior în partea de sud a Banatului, datând din anul 1865, când a fost adusă dela Vârșeț de către Episcopul Ioan Popasu, ctitorul de vâldicie bănățeană.

În timpul celor 80 de ani de existență, Academia noastră a dat Banatului atâtea generații de preoți și luptători pentru drepturile poporului.

Academiile teologice din Caransebeș și Arad, continuându-și existența alături de Facultatea de Teologie a Universității de Vest, au aceeași menire pe care au avut-o și în trecut și bănățenii țin la instituțiile lor de tradiție ca și la cele pe care le creiază acum. Existența lor nu aduce niciun prejudiciu nici Statului, nici Universității, respective Facultății de Teologie din Timișoara. De aceea credem că nimeni nu va pune problema desființării Academiiilor teologice, care și vor continua opera de formare a clericilor din eparhiile cărora aparțin.

În ce privește corpul profesoral, (primul corp profesoral) credem că se va recruta din cei mai luminați bărbați de știință ai Neamului, dându-se preferință, în condiții egale, elementelor distinse autohtone. Acest principiu am dori să se aplice și la constituirea corpului didactic al Facultății de Teologie, întregindu-se măcar corpul profesoral al Academiei din Oradea, pe care art. 32 din decretul de înființare a Universității îl încadrează în noua Facultate, cu elemente selecționate dela celelalte Academii.

Ținem să subliniem cu deosebită laudă gestul nobil al bunului creștin și român, Dr.

Pompiliu Cioban, care și-a testat spre acest scop mărețul său palat în valoare de zeci de milioane Universității, înscriindu-se între ctitorii ei. Credem, că era just să fie luat și el între membri de drept al Eforiei.

Tot asemenea nu trebuia desconsiderat orașul Lugoj, vechiu centru de cultură și cu o bogată industrie și trebuia și el încadrat în art. 25 din lege, pentru a putea primi o facultate sau o parte a ei, întrucât credem că are posibilități materiale spre acest scop.

Ridicată în mănosul sol al Banatului, Universitatea de Vest va înflori și va dăinui peste veacuri din munificența materială și spirituală a tuturor bănățenilor.

Cu traista de merinde în spate, copiii țăranilor bănățeni, vor porni, cu miros de pământ ravân și dor de carte, spre Universitatea lor, pe care o vor susține apoi, la vremea lor, cu aceleași jertfe, pe care le aduc acum inițiatorii și sprijinatorii ei.

M.

Pe urmele strămoșilor

— Reflexii pentru tineretul român —

Neamurile conștiente de menirea lor în lume, în toate timpurile dar mai ales azi, emulează cu nobilă pasiune spre a pune în centrul preocupărilor lor problema vecinic actuală și de capitală importanță a *educației tineretului*. Deși trăim în vârtoarea celui mai îngrozitor războiu din câte a înregistrat Istoria, problema aceasta se menține la suprafață și se bucură de atențiunea ce într'adevăr o merită. Conducătorii politici ai lumii, conviși că una din cauzele provocatoare de războaie este și educația greșită ce se dă, în anumite țări, tineretului crescut în atmosfera unor ideologii dominate de spiritul *urii* și al disprețului față de cel mai mic și slab, au luat eroica hotărâre să îndrume pașii tineretului spre alte orizonturi, luminate de spiritul unor ideologii fundamentate pe principiul *iubirii*, adevărului și dreptății.

Dacă *ura* a germinat totdeauna *învrăjbirea* și desbinarea popoarelor, *iubirea* dimpotrivă a reprezentat chiagul, care a *cimentat pacea* între popoare, asigurând astfel progresul în toate domeniile vieții. Cât ne privește pe noi Români, deviza de care ne-am condus în raporturile cu vecinii, niciodată nu s'a inspirat din principiul distrugător de viață al *urii*. *Ura*, cuvânt inexistent în vocabularul cugetării și simțirii românești, este ceva *străin* de sufletul

și inima românească. N'am urît și nici nu urîm pe nimeni. Și, totuși, am urît și urîm ceva: am *urît nedreptatea și strâmbătatea*, am avut și avem oroare față de sclăvie și față de cei ce au practicat-o.

Acest *stil de viață specific românească* ni-a fost inspirat de învățătura cuprinsă în Evanghelia Aceluia ce a venit pe lume să dărâme domnia nedreptății și a strâmbătății, să rupă lanțurile robiei, să ștergă lacrimile de durere de pe obrajii celor năpăstuiți și robiți, și, supunând sub picioarele Sale pe tot vrăjmașul și contrarul, să introneze *libertatea și dreptatea*, întemeiată pe principiul dător de viață al *iubirii* de oameni, principiu etern ca și Dumnezeu din care izvorăște. În vreme ce din cei două miliarde și una sută milioane oameni, câți locuiesc azi pe pământ, numai un miliard au fost botezați în numele Celui răstignit; iar dintre aceștia cei mai mulți mărturisesc pe Domnul *numai cu buzele*, — noi Români ne-am făcut un blazon de noblețe din *trăirea* în duh și adevăr a acestor principii, singurele salvatoare de civilizație și cultură.

Iubirea de Dumnezeu și de oameni, ce a însuflețit de două mii de ani viața românească, nu este fructul unor speculații filosofice, nici produsul rafinat al înțelepciunii omenești. „Pentru că unde este pizmă și zavistie, acolo este neorânduială și orice lucru rău“, produs al unei înțelepciuni „ce nu vine de sus, ci este pământească, trupească, drăcească“ [Iacov, 3, 15-16]. *Iubirea românească* s'a inspirat din izvorul cristalin al unei alte înțelepciuni, care este *de sus*, și fiind de sus este mai presus de toate „*curată apoi pașnică, îngăduitoare, supusă, plină de milă și de roade bune, neîndoelnică și nefățarnică*“ [Iacov, 3, 17].

Iubirea ca și înțelepciunea românească s'au întemeiat la rândul lor, în mod firesc, pe virtutea *credinței*, a credinței cele *vii*, „fără de care nu este cu putință a bine-plăcea lui Dumnezeu, pentru că cel ce se apropie de Dumnezeu *trebuie să creadă că El este și că răspunde* celor ce-L caută“ [Evrei, 11, 6].

Nouă, Românilor, nu ni este rușine a mărturisi credința noastră în Dumnezeu, care ne-a fost *liman și turn tare împotriva vrăjmașilor noștri*“ [Ps., 60, 3]. În vreme de necaz, strămoșii noștri au avut credința că „*cu Dumnezeu vom avea izbândă*, că El va doborî pe vrăjmașii noștri“ [Ps., 59, 13]. Pe piatra cea tare și neclintită a credinței Neamul românesc și-a clădit viața sa națională. Pe această piatră, singura care garantează durabilitatea și vecinicia Neamului și a țării în granițele ei firești,

vor trebui Români să-și sprijine idealurile și năzuințele, dacă vor ca numele lor să se păstreze nepătat în cartea vieții. Pe această piatră va trebui să clădim viața copiilor noștri, asigurând astfel *continuitatea Neamului* pe linia de *sănătoasă tradiție*, transmisă nouă de nemuritorii noștri înaintași.

Tineretul epocilor de glorie străbună, cel ce cu sângele său curat ne-a zidit, pe fundament sănătos, România-Mare, a fost crescut în spiritul tradițiilor din bătrâni, tradiții impregnate de duhul Evangheliei.

Numai un tineret ce gândește și făptuește, *conștient și voluntar*, în acest spirit, și rămâne credincios năzuințelor și idealurilor ce au animat totdeauna inima și sufletul străbunilor, este *vrednic* să le poarte numele și să le moștenească gloria și *moșia*, care prin vrednicia lor va trebui să rămână totdeauna *românească*.

Prot. Dr. Gh. Cotoșman

Dela școală la brazdă

Urmare din Nr 47

În viața mea de profesor mi-a fost dat să suprind următoarea scenă: Un frate mai mare a venit la școală unde învăța fratele său mai mic, spre a-i duce taxa. Când l-am întrebat pe cine caută și de ce a venit, el mi-a răspuns: „Pentru ca fratele meu să se poată lumina, noi cinci frați ne luăm pâinea dela gură și umblăm, cum mă vedeți, spre a putea da fratelui cele trebuitoare“. Era ud până la piele și înfrigurat, dar pe fața lui citeai noblețea neamului hotărît pentru biruință și lumină. După ce frații s'au sărutat la despărțire cel mare i-a zis: „Învăță și fii silitor. Noi toți muncim pentru tine. Tata n'a venit acasă, e tot pe front. Știi am vândut vaca ca să-ți pregătim banii pentru taxă“. În ochii lor jucau lacrimile și pe fruntea lor se scâldea raza culturii, care le cerea atâtea jertfe!

Impresionat de această scenă, am intrat în clasă. Pe fața elevilor mei, citeam cum semnul jertfei părintești și simbolul dragostei frățești. Mi-a venit în minte icoana fraților mei, ce au muncit și au răbdat atâtea în viață, pentru mine când eram elev. Mi-am adus aminte de tatăl meu, care a muncit din zori și până'n noapte cu palmele, spre a mă scoate la lumină și a mă împărtăși din potirul culturii spirituale.

Mi-am adus aminte de mama mea, care de atâtea ori a flămânzit, a umblat desculță și cu haină cârpită. Mama, care când plecam la școală rămânea în pragul ușii cu ochii plini de

lacrimi și care spre aș potoli dorul privea fotografia și strângea la piept perina pe care dormeam. De mama, care cu lacrima pe obraz în ajunul plecării la școală îmi puneă toate în cufăr și îmi ghicea gândul și mă'nțelegea din ochi. Gândul mi-a sburât la măicuța mea cea mică și uscațivă, cu ochii negri și fața subțilă, care nu știa să scrie și când dorul de mine o cuprindea venea pe jos 50 Km. cu traista în spate să-mi aducă bunătăți și să mă vadă. De mama, pe care o luam în brațe și-i sărutam mâna ei de sfântă și măngâiam picioarele sângerate de spini și piatră și palmele crăpate și bătătorite de muncă. Mi-am adus aminte de mama care se scula cu ciocârliă și se culca după ce prin somn ne săruta pe toți și ne însemna cu semnul sf. cruci.

De mama mea cea bună, pe care o visez mereu și plâng de dorul ei; când sunt departe de ea și nu pot merge s'o vad.

Gândiți-vă, dragi școlari, la jertfa mamelor voastre, la munca fraților voștri și veți înțelege de ce viața voastră trebuie să fie încoronată de muncă, de creație și de pregătire pentru viață; prin carte și educație. Nu perdeți vremea semănăturii, căci nu veți avea ce culege la toamna vieții.

Nu dorul după o viață mai bună și mai comodă să vă îndeme spre școală; ci dorința și sfânta pasiune de a fi folositor patriei: Nu intenția de a fi beneficiarul și speculantul mulțimei să-te îndemne spre taina culturii; ci capacitatea de a te jertfi pentru ideal și a trăi pentru comunitatea națională. Mereu să-te'ntrebi ce poți da și face pentru neamul tău și pentru viața patriei, când se află în primejdie.

Din aceștia elevi anonimi, *ridicați din clocoțul iubirii de lege și glie; înamorați de cerul patriei și podoaba pământului românesc*, se vor ridica mâine marii generali și bărbați de stat, cât și creatorii de știință, artă, cultură, literatură și pedagogii, apostoli și misionari, — preoți și dascăli adevărați. Din toate satele noastre trebuiesc selecționați copiii dotați și orientați spre școală după aptitudinea și vocația, ficăruia.

Cei mai buni și mai capabil, sunt de obicei cei mai săraci și lipsiți. Aici e rolul statului, dar și al satului. În special al *satului*, prin *învățător și preot* de a scoate la iveală pe copilul excepțional, care este o sinteză a vitalității și capacității etnice. Un sat întreg poate înfia un asemenea copil, care va purta numele satului respectiv. Acest copil ar da expresie și ar reprezenta un sat, iar viața lui, ar fi închinată satului.

Statul democratic, trebuie să înlesnească ascenziunea spre cultură tuturor, în special copii-

lor dotați, dintre care se vor afirma conducătorii statului, ce nu vor uita datoria și obligația față de viața satelor.

Din devotamentul părinților, din jertfa fraților, din ajutorul aproapelui, din colecta sau înfierea satului, din asistența statului și din idealismul profesorului, școlarul să descifreze teoria ajutorului reciproc și răspunderile naționale în îndeplinirea datoriei față de istorie și viitorul patriei. Un tineret sănătos la trup și curat la suflet, muncitor și disciplinat, reprezintă în viața unui neam un considerabil capital biologic și spiritual care va ridica neamul spre cultură și civilizație. Afluența păturii rurale spre școală, e proba prosperității și înviorării naționale și certitudinea progresului calitativ. Este dovada și chezașia sufletului românesc care nu poate fi mutilat și care trebuie valorificat.

Dela durerea maternității, copilul, continuă firul vieții prin munca și sudoare părinților; și o desăvârșește prin acțiunea educativă a școlii, a bisericii și a Statului. Viața copilului e sfințită prin apa botezului, e scăldată prin lacrima mamei și e asigurată prin jertfa tatălui. Prin viața copilului și îndrumarea lui se decide soarta nemului și se garantează continuitatea și permanența substanței românești.

Intellectual reîntors la brazdă și în sat, rămâne un ideal ce se cere realizat. El reprezintă năzuința legitimă a nemului, către lumină și dorul nepotolit de mai bine. El e protestul poporului contra celor ce l-au părăsit și l-au înșelat în nădejdele sale. El este reacțiunea poporului contra celor ce l-au uitat. E în aceasta, dorința, celor ce mușcesc ogorul și-l frământă cu sudoarea frunții; de a-l feri de dușmani cu sângele lor și de a-l căli prin cultură.

Acest tip de intelectual iubitor de popor și păstrător al datinilor; cinstit și idealist în profesiunea sa; muncitor și devotat patriei e tot ce trebuie poporului nostru care se jertfește astăzi și pentru idealurile umnității.

În acest sens sunt pline de semnificație cuvintele lui Alex Vlahuță. „Îi trecue neamului acestuia o generație care să se jertfească, o generație de viteji și de patrioți până la nebunie. În toate timpurile au fost căutați oameni de treabă, dar niciodată n'am avut o mai mare nevoie ca acum de luptători hotărâți, de oameni vrednici și de caracter, pe care să nu-i abată nimic din drumul lor, să nu-i ademenească nici strălucirile deșarte ale puterii, nici pofta de un trai mai îndestulat, nici slava cea mai ieftină și trecătoare, pe care o vântură de colo-colo huetul mulțimii“.

Iubirea de muncă, patriotismul luminat,

disciplina și ordinea în viață, produc atmosfera prielnică idealului și culturii adevărate. Există un mare adevăr noi suntem ceea ce iubim. Iubim satul și tradițiile lui, vom fi în stare să ne jertfim pentru patrie și drepturile ei milenare. Intelectualul crescut la școala iubirii de om, a solidarității naționale, a dreptății sociale și a înfrățirii; va fi o personalitate și în toate se va conduce de adevărul „*sentire cum patria et cum ecclesia*“. De aceea viața socială trebuie privită prin optica națională și creștină. Inceputul trebuie făcut cu generația tânără.

„Aceasta este vârsta de aur, când inima omenească este deschisă larg, generoasă și ospitalieră, influențelor renăscătoare ale religiei, vrâsta entuziasmului curat, vrâsta jertfelniciei din prisos de iubire și idealism, vrâsta sincerității, simpatiei și generozității spontane, vrâsta smereniei și simplității radioase, vrâsta când chiar așa numitele rele și metehne înăscute, pot totuși fi pretăcute în virtuți sub înrăurirea permanentă a unui educator atent și competent în arta înobilării naturii omenești“. Grija de tineretul țării și în special grija față de tineretul din mediul rural și muncitoresc, trebuie să stea pe primul plan al preocupărilor actuale și să nu se cruțe nimic pentru educarea și formarea lui. Războiul se câștigă prin generația luptătoare, iar pacea se asigură prin sufletul și conștiința generația postbelice. Problema educatorilor, devine problemă de stat, iar problemele educației sunt porunci ale istoriei. Trebuie trezit în sufletul tineretului și a educatorilor *conștiința răspunderii și a luptei pentru libertate, suveranitate, echitate, moralitate, armonie și umanitate, dar și dragostea de ogor și altar*.

Respectul față de datina străbună, devotamentul față de glie și brazdă, iubirea față de Biserică, muncă pentru refacerea patriei, spiritul de abnegație și disciplina voluntară și consimțită față de autoritatea competentă, sunt notele caracteristice ale intelectualului plecat din popor și întors în mijlocul poporului; spre a-l lumina și ajuta în lupta cu viața.

În noua ordine politică și socială, autoritatea de stat convinsă de aportul păturei țărănești și de contribuția muncitorimei în viața statului, va face sacrificii și va da o totală sollicitudine problemelor culturale și în special va acorda o asistență întregală tineretului școlar. Nu un tineret desrădăcinat de ogor și otrăvit de lene; ci unul înamorat până la identificare de ogorul și pasionat de plăcerea muncii creatoare, *trebuie patriei*. De aceea noi toți cei plecați de lângă brazdă să trăim și să ne conducem după aceste imponderabile ale satului natal și ale patriei românești. Frământă-

tura nouă care va rodi ordine, dreptate și libertate, începe cu tineretul sănătos din plaiurile și satele țării noastre.

Pentru aceasta școala democratică trebuie să fie *jertfelnică, selectivă, activă, unitară, umanitară, potrivită structurii și realităților naționale, să fie gratuită și creștină*.

În această perspectivă, din nou facem apel și obligăm în conștiință pe toți cei cu posturi de răspundere și conducere în stat și s'au ridicat din lumea plugarilor și din mediul muncitorilor; să-și aducă aminte de *tot ce doreau ei atunci și aceasta să facă acum pentru țărani și muncitori cât și pentru copiii lor-școlari*.

Prof. I. Bulea-Cășuneanu

Păstor și îndătoriri

Sfătueli cu creștinul dela sate

(Urmare din Nr. 3)

Eu, ca preot n'am voie și nici chemarea de a descăli, pe cei de o seamă cu mine la îndătoriri și în chemare, că unul e păstorul cel bun „Iisus Mântuitorul“, iar — preoțimea — sunt servitorii cei aleși ai săi. Deci îndătorat sunt a prinde de sfoara clopotului bisericeii din satul meu și credincioșilor mei parohieni, creștinului dela sate să dau sfatul.

Vreau numai să-mintesc și să te încredințez, că pe noi se nu ne socotești în rândul năimiților de rând, ci urmând exemplului dumnezeescului întemeietor al creștinismului — suntem servitori ai păstorului celui bun; căci în sfânta și înalta noastră îndeletnicire zilnic am trăit și ne-am încredințat că Iisus Hristos este unicul și adevăratul păstor de suflete, carele păstorește prin marea sa dragoste și îngrijire credincioasa sa turmă, și se nevoește se afle oia cea retăcită, pân'ce o nimerește.

Noi însă, or de suntem preoți, or mirean, se zicem cu multă umilință: Grăiește Doamne, că eu robul Tău voiu asculta porunca Ta, că sunt urzeala Ta, lucrul mânilor Sale; rogu-te să-m dai priceperea ca să'nțeleg ceea ce mă înveți. Tu Hristoase ești lumina carea strălucia odinioară prorocilor, precum și harul Duhului sfânt ce a însuflat pe aceștia; căci urechea mea o aplec la cuvintele Tale, dar inima'm stă îndărătnică, dacan'ai fi Tu să-mi deștepti mintea, macar că ce-i de o seamă cu mine d'abia m'au învățat a ceti. Om fiind, adesea descoper taine adânci, dar Tu ești cela-ce îmi pui la îndemână cheia ce descopere acele taine; căci tu ești unicul Dumnezeu.

Zădarnic dă omul porunci altora, dacă n'ai fi Tu celce ai putința de a-le urma; iar calea pe care ar fi se pornesc, mi-o arată omul cu degetul, dar Tu Doamne dai pașului meu tărie!

Incât am susținut că Iisus 'e păstorul cel bun și preotul e servitoriul năimitor, să nu-ț alcătuești închipuirea că sarcina îndatoririlor păstorești ar cădea numai în răspunderea preotului; că doară nu numai pe seama acestuia a zis oarecând Iisus către apostolul Petru: „Paște mieluşei mei, paște oile mele.“ Nu iubitele!

Tot natul, om botezat e supus acestor îndatoriri, fără a lua în socotință în ce fel le îndeplinește; căci or-ce chemare, fie ea ultima în starea omenimei, fie cât de dejositoare și de umilită,.... și totuși e o chemare înaltă și omenoasă de păstor sfătuitor; iar aceasta se fi-o însemni bine, că tot natul are îndatorirea să contribue prin mijloace cinstite preste oamenii cu cari vine în atingere.

Și să nu crezi că aceasta ar fi o sarcină anevoioasă.

Să nu-ț închipuești că ar fi preste puterea ta, Că doară nu se cere o muncă grea ca să te slobozi la sfătueli cu înțeles adânc, or că se alcătuești cărți alese! Nimic din toate acestea. Ajunge exemplul sau pilda; că zice să: „Grijiți ca lumina voastră astfel să lumineze oamenii, ca văzând ei faptele voastre cele bune, se preamărescă pre Tatăl ceresc.“

Ști că pilda rea nimicește moravurile bune și dinpotrivă o pildă bună are mare putere, că ea netezește suflet și întărește pe om către o viață liniștită.

Sunt mulți cari nu-și dau seamă cât folos aduc omenimei și cât ajută ei slujirei dumnezeiești prin viața lor liniștită, prin răbdarea și îngăduința lor, prin prietenia și bunacuviința lor, prin îndemn în credința către Dumnezeu, prin felul de a nu cerceta petreceri desfrânate or primejdioase, or și prin nepărtinirea vorbelor de rușine.

O recunosc cu multă smerenie, că omul e o ființă neputincioasă, și că prin propria sa vrednicie puțin sporești, dacă nu se nimereste și ajutorul dumnezeesc; căci numai Tatăl cel din ceruri, din veac și până'n veac acelaș este: bun, drept și sfânt.

Cetisem când-va că pe catargul unei corăbii ce plutea în largul mării, e nevoit un mărinar a se sui ca să dreagă ceva, și din întâmplare cade din înălțimea aceea, dar atât de rău, că cei din prejur îl credeau mort. E dus în odăița lui și așezat în pat; iar după un

timp oarecare s'a deșteptat din amorțeala aceea și începu aș pipăi mâinile și picioarele, încredințându-se că de rândul acesta a scăpat cu atâta; iar mai privind în jur observă la căpătâi pe al doilea cărmaciul al corăbiei că ceteste dintr'o carte de rugăciune..., și își zice: „Omul ăsta se vede că are un Dumnezeu, dar eu nu am, și totuși Dumnezeu m'a scăpat dela moartea!“ Și începe a plânge; căci mărinarul era un bețiv și cărțaș, tovarăș certăreț și ușuratec în purtare; iar mărinarul cetind rugăciuni l-a făcut om cinstit. Cred că m'ai înțeles! Cărmaciul numai preot nu era și totuși prin minunata sa predică, rugăciunea rostită cu cuget curat, a atins inima celui destrăbălat, deși el nu știa să predice.

Auzit-ai de cutare tiner, că pân'a nu se căsători nu-l mai urneau ai săi din birt; iar însurându-se el a devenit om așezat, că a nimerit de nevastă o femeie cuminte, bună și o vrednică stăpână de casă și foarte păstrătoare. Căea nu-l întâmpina cu sfadă ci cu vorba domoală și dulce, apoi îl aștepta cu'n prânz călduț și bine pregătit, ținea la curățenie în casă și ea încă era o podoabă; iar pe el îl îmbrăca în haine curate și întregi și cu blândeță îl îndemna să se fie omul păcii, să țină la vrednicie, și ea însăși era onestă și credincioasă.

Vezi ce predică aleasă și cu tâlc!

Cutarele, om sărăcuț d'acasă devine cu vremea logofet sau administrator la moșia unui boer, și avea mulți muncitori sub supravegherea sa. El nu era preot dar le predica cu multă îndemâneală. Și adecă cum? Era om cu suflet și își da cu șocoteala că și aceștia sermani muncitori încă au suflet și țin la cinste; d'aceea și el se purta astfel cu dânșii, ca să nu se simtă ei sub jug, le era un frate, și și se păzea ca se nu vâre în inima lor ura or amărăciunea, că sunt ființe și pretind bunăvoință și dreptate.

Omul cuminte și carele are de a face c'un bolnav de creeri, ce e ușor pornit spre mânie, numai în acel caz e de folos bolnavului, dacă el însuși se ferește de mânie, de nerăbdare.

Punând eu în fruntea acestei lucrări „păstor și îndatoriri“ vreau, ca cunoscând tu îndatoririle ce privesc pe preot, cu atât mai mult să-i dai cinste.

Preotul cinstit și cu frică de Dumnezeu, fiind pe nedrept învinuit, suferă cumplit, așa că și-ar dori mai potrivită moartea decât o nedreaptă învinuire. Suferă cu sufletul când e dojenit de Ahiereu, or că-l oprește dela slujii-

rea sf. altar; dar oare ce suferințe simte el fiind întemnițat chiar. Ar dori ca mai bine să fie aruncate pe gărlă agoniseală, sănătate și viața chiar.

Când se nimerește o nedreaptă învinuire, se apropie acel ceas când Iisus ne zice: „Adevăr zic vouă că cât mai curând veți vedea pre Fiul omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu, venind pe nourii cerului întru mărire!”

Că preoul înviuit de judecata lumească sau pământească, va apela la înaltul Judecător Dumnezeu, și cerescul Tată descopere orice nevinovăție, arătând greșala judecătorului om.

S'o ști dați, că mai sustă o judecătorie!

Deci nu te supăra când limbi de vipere te vorbesc de rău și încearcă să te deosească, așa că nici un biêt căne nu îndrăznește a îmbuca bucata de mălai ce îi se aruncă din mâna ta, ori că băieții pe uliță strigă în urma ta, ori neamurile vor să te despoae de agoniseală, sau că cutare datorăș jură că nu-ți datorește o letcae; că vine timpul și toate se descopere, ies la iveală, întocmai nourului îmbinat cu vifor; iar nevinovăția ta va străluci ca soarele.

Fiecarele să ne bucurăm pentru ziua aceea că vom fi părtași de cinste, cuvenită și vom avea îndestularea că am biruit pe cel rău.

Pr. Sinesiu Bisteanu

„IORDANUL“

Pustiu 'și poartă-a sale vânturi,
Corbi s'avântă'n largul zării,
Prorocul șade, dus pe gânduri
Și-așteaptă ziua „Arătării“.

Trimis de Tatăl, vine „Mielul“,
Cu chipu-I blând, cu ochi de sfânt,
Decis fiind, s'atingă telul:
S'așeze „Noul Legământ“.

Sfios Ioan se'nchină Lui;
Privește'n jos și nu spre stele...
Ca să-I deslege, vrednic nu-i,
A'ncălțămintelor curele.

Dar El venit-a hotărît,
Scriptura'ntreagă s'o'mplinească
Și în Iordan a coborît,
Credința noastră s'o'ntărească.

Profetu-ascultă'nalta voie
Smerit se pleacă și-L botează,
„Mielul“ captu-și'nconvoaie;
Vazând, sataua se'ntristează.

Cușalbu-I chip de porumbel,
Apare astăzi „Duhul Sfânt“.
Iar ingerii privesc spre „Miel“,
Trimis de „Tatăl“ pe pământ.

Ceru'ndată se deschide,
Apa râului străluce,
Multe râni Iordanu'nch de,
Cu-al său val de apă dulce.

Și glasul „Tatălui“ răsună:
„E Fiul Meu“, cel prea iubit,
Să-L ascultați cu voie bună,
Int'ru El bine-am voit!“

Pr. Dimitrie D. Popescu

Informații

Salutăm cu mărită bucurie faptul împlinit: Universitatea de Vest a Banatului, cu sediul în Timișoara.

E cel mai mare dar ce se putea da acestui frumos, meritos și sbuciumat colț de țară.

Mulțumind călduros tuturor ostentitorilor înfăptuirii acestui ideal, rugăm pe Dumnezeu pentru sănătatea lor.

P. Sf. Episcop Nicolae al Oradiei a vizitat de Crăciun după 4 ani credincioșii din centrul eparhial, de unde a fost expulzat. În ziua primă a slujit Sf. Liturghie și a predicat, apoi a cercetat răniții din spitalul militar român, a asistat la Teatrul Național la serbarea datinelor de Crăciun și a primit la reședință vizita intelectualiilor din Oradia. P. Sf. Sa a donat cosiliulul bisericeii 50.000 Lei pentru serviciile aduse credinței și pentru dragostea față de biserică.

Vizita P. Sf. Sale a făcut o deosebită bucurie la Oradia și a impresionat adânc pe credincioși a poua zi de Crăciun P. Sf. Sa a oficiat S. Liturghie la Beiuș. (Biserica și Școala).

Anunțăm cu durere, dar și cu mândrie națională, vestea primită prin Radio despre eroica moarte pe străzile Budapestei a D-lui Col. Gheorghiu, comandantul Regimentul 96 Infanterie.

Regimentul nostru 96 Inf. din Caransebeș încercat în lupte grele, biruitor la Tisa, acum scrie istoria Neamului prin jertfe eroice superioare, în capitala Ungariei.

Dumnezeu să așeze sufletul nobil al eroului Col. Gheorghiu în corturile luminoase ale dreptilor săi.

P. Sf. Sa Episcopul Vasile al Maramureşului s'a înapoiat la reşedinţa sa dela Sighet în ajunul sărbătorilor Naşterii Domnului, însoţit de consilierii săi, după mai bine de 4 ani de pibegie silhă petrecută la Sibiu.

Poporul dreptcredincios din Maramuraş şi-a întâmpinat Arhiepiscopul cu deosebită dragoste şi sf. Sărbători ale Maramureşenilor au fost încălzite de bucuria revederii P. Sf. Sale şi-a multora din slujitorii sfintelor altare.

Ceilalţi preoţi sunt aşteptaţi să se rentoarcă la parohiile lor.

(Din „Tel. Român“).

Din prilejul împlinirii a douăzeci ani de păstorire în comuna sa natală, Părintele Nicolae Vănatu din Lugojel, în ziua Naşterii Domnului a dăruit pe seama sf. noastre biserici de acolo, suma de 10.000 Lei.

Gestul poate servi ca exemplu, căci lungimea de zile, mai ales în vremurile noastre, e un dar ceresc.

D-zeu să-i primească dania prin număr de mulţi ani.

Zlarele aduc ştirea, că în Grecia au încetat ostilităţile luptei civile.

Funcionarul nostru Ioan Domil şi familia din loc, mulţumeşte pe această cale tuturor celor ce au luat parte la ceremonia înmormântării fiicei lor Marioara, contribuind astfel prin prezenţa lor la alinarea durerii părinteşti.

„**Oastea Domnului**“ din Teregova şi-a ţinut adunarea anuală în ziua de 26 Decembrie 1944.

Cu toate greutateile prezente de transport, din toate părţile, în număr de peste 200 au făcut sf. biserică a satului neîncăpătoare.

Sf. Liturghie a fost slujită în sobor pe C. Preoţi D. Stoichescu. A. Nicolici şi ierom. Epifanie Garştea

Predica a fost rostită de Păr. A. Nicolici.

O masă comună s'a servit de văd. Ioana Fiat, ca pomană pentru fiul ei Petru, căzut pe front.

Programul de după masă, condus de preoţii mai sus amintiţi s'a desfăşurat cu contribuţia tuturor ostaşilor şi prin duşosul şi îmbucurătorul concurs al copilaşilor, crescuţi în spiritul creştin al Oastei.

Predică. Duminecă în 28 I. a. c. va predica Păr. Prot. Dr. Marcu Bănescu.

A apărut Calendarul săptămânal de masă pe 1945 şi se poate procura dela Consiliul eparhial. Preţul 320 Lei.

Cuc. preoţi vor răspândi acest calendar pentru officii, primării, notariate, prefecturi etc. La comande mai mari de 10 bucăţi se acordă 10% la rabat; iar dela 100 buc. în sus 20% la rabat.

POŞTA REDACŢIEI

Pr. T. în A: N'am putut publica estras din pastorala P. Sf. Episcop Andrei al Aradului şi a P. Sf. Episcop Nicolae al Orăziei, cum se obicinuia, deoarece pastorala dela Arad am primit-o abia în 7, I a. c. iar cea dela Oradea în 12, I a. c. la 8 şi 13 zile după apariţia numărului I din F. D. în care s'au publicat extrasele din celelalte pastorale.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 174 B. 1945.

NOTĂ OFICIALĂ

În conformitate cu ordinul circular Nr. 37.737/1944, din 30 Decembrie 1944, al Ministerului Cultelor şi Artelor — Serviciul Contabilităţii, *pentru întocmirea urgentă a statelor pentru plata indemnizaţiei de mutare şi a cheltuielilor de transport, acordate din Moldova, Basarabia şi Bucovina de Sud*, conform instrucţiunilor din ordinul circular Nr. 57.035 din 13 Octombrie 1944 — al Ministerului de Finanţe — Direcţia Generală a Bugetului şi a Contabilităţii, se aduce la cunoştinţă susgumitului personal aflat în cuprinsul eparhiei, spre ştiinţă şi conformare, următoarele:

1. Au dreptul la indemnitatea de mutare în interes de serviciu şi rambursarea cheltuielilor de transport, numai funcţionarii, cari au primit ordin de evacuare.

2. Cheltuielile de transport, se vor plăti numai funcţionarilor, cari n'au primit ordine de transport gratuit pe C, F, R., sau n'au folosit aceste ordine din lipsa de vagoane, inclusiv pentru membrii familiei, servitori şi bagajele lor, pe baza de acte justificative legale: (bilete de tren, recipise etc.), fără a se depăşi cvantumul stabilit prin ordinul circular, comunicat oficiilor protopresbiterale.

3. Drepturile de mai sus, vor fi compensate cu restul rămas nelichidat la data de 1 Octombrie 1944 din avansul de salariu pe trei luni: Aprilie — Iunie 1944, iar diferenţele vor fi achitate din bugetul instituţiunilor, la cari sunt repartizaţi sau încadraţi.

4. În scopul de mai sus, cei vizaţi, se vor prezenta până cel târziu 30 Ianuarie a. c., la sediile protopresbiterale respective, pentru a semna statele, aducând cu sine ordinul de evacuare, actele justificative pentru cheltuielile de transport şi datele necesare cu privire la avansul de salariu încasat. — Cei ce nu se vor prezenta, nu vor putea beneficia de avantajile acordate, prin susmenţionatul ordin circular.

5. Deasemenea, se aduce la cunoştinţă funcţionarilor publici, cari vor fi trimişi la serviciile din Moldova, Bucovina de Sud şi Transilvania de Nord, că li se vor plăti conform dispoziţiunilor Legii Nr. 501/944, publicată în M. O. Nr. 236/944; deosebit de drepturile prevăzute în art. 105 din Codul funcţionarilor publici, o indemnitate specială de instalare, egală cu un salariu bugetar, inclusiv indemnitatea de scumpete, încasabilă prin Administraţia financiară, pe bază de stat.

Caransebeş, la 17 Ianuarie 1945.

Episcop
+ **VENIAMIN**

Consilier-referent:
Romul G. Ancuşa

